

Asuinmaaseutu 2007 – 2010 ohjelman toteumamuistio

31.01.10 / Maaseutuasumisen teemaryhmä / MS

Toteutumisasteet

- 1 Toteutunut ehdotusta paremmin**
- 2 Toteutunut ehdotuksen mukaan**
- 3 Toteutunut osittain (toteutusta jatketaan)**
- 4 Toteutunut osittain tai vähän toisin**
- 5 Toteutus kesken, ehdotus toteutuu**
- 6 Toteutus kesken, ehdotus toteutuu osittain tai toisin**
- 7 Ehdotus tuskin toteutuu**
- 8 Ehdotus osoittautunut mahdottomaksi tai tarpeettomaksi**
- 9 Tehty päinvastaisia päätöksiä tai toimia**

E = Toimenpide hyväksytty mukaan maaseutupoliittiseen erityisohjelmaan 2007 – 2010

Asuinmaaseutu-ohjelman toimenpide ja vastuutahot	Tehty ja tekeillä	Teemaryhmän suunnitelmat	Toimenpiteen toteuma	Tot. aste
<p>1) Rakennuslupamenettelyn yksinkertaistamiseksi kylissä ja muilla maaseutualueilla laajennetaan mahdollisuutta myöntää rakennuslupa suoraan yleiskaavan perusteella, mikä edellyttää pientä lakimuutosta (MRL §137). (YM, MMM, Suomen Kuntaliitto) E</p>	<p>Lakimuutosesitys lähetettiin lausunnoille 26.6.07. Teemaryhmä antoi esityksestä puoltavan lausunnon. Teemaryhmä osallistuu tiiviissä yhteistyössä YM:n Kyläkaavoituksen kehittämishankkeeseen, jossa ”testataan” toteutunutta lakimuutosta. Hanke esiteltiin ensimmäisen kerran Asuinmaaseutu 2009-seminaarissa 5.3.09. Teemaryhmäläiset kommentoivat YM:ssä laadittavan kyläkaavoituksen oppaan tekstiluonnoksia. Hankkeen materiaalit julkaistaan www.maaseutuasuminen.fi > Hankkeet.</p>	<p>Tietoa lakimuutoksesta välitetään sopivissa teemaryhmän seminaareissa ja muissa tilaisuuksissa.</p>	<p>Lakimuutos MRL 44§:ään tuli voimaan 1.1.09.</p>	2
<p>2) Selvitetään mahdollisuutta kylän osayleiskaavan laatimiseksi maanomistaja-aloitteisella menettelyllä. (YM, MMM, YTR) E</p>	<p>Asia on esillä em. Kyläkaavahankkeen yhteydessä.</p>	<p>Ei jatkosuunnitelmia.</p>	<p>Käytännössä jonkinasteista maanomistaja-aloitteista osayleiskaavoitusta tehdään vähäisesti.</p>	3
<p>3) Teemaryhmä kokoaa ohjeet, miten asukaslähtöinen kyläsuunnitelma laaditaan siten, että sitä voidaan monipuolisesti hyödyntää kaavoituksessa tai esimerkiksi kulttuuriympäristön hoidon apuna. Ohjeistuksen pohjalta järjestetään neuvontaa kylätoimijoille. Kuntia kannustetaan hyödyntämään kyläsuunnitelmia ja asukkaiden paikallistuntemusta kaavoituksen resursseina. (YM, MMM, Suomen Kylätoiminta ry, Suomen Kotiseutuliitto, Suomen Kuntaliitto, YTR/ Maaseutuasumisen teemaryhmä.) E</p>	<p>Teemaryhmä on nimennyt työryhmän (kaksi teemaryhmän jäsentä ja ulkopuolisia kyläsuunnittelun asiantuntijoita), joka tulee osallistumaan MMM:ssä valmisteltavan kyläsuunnittelun hankeoppaan tekemiseen.</p> <p>YM:n Kyläkaavahankkeessa on painotettu pilottikunnille kyläsuunnitelmien huomioon ottamista. Aihe sisältyy myös YM:ssä tekeillä olevaan kyläkaavaoppaaseen, jota teemaryhmässä kommentoidaan ja em. työryhmä täydentää.</p> <p>Yhteydenottojen perusteella teemaryhmästä neuvotaan kylätoimijoita ja kuntia.</p>	<p>Teemaryhmä osallistuu vähintään kommentoimalla sekä YM:n että MMM:n oppaiden valmisteluun.</p> <p>Em. oppaiden sisällöt huomioiden teemaryhmä laatii täydentävät, kylille suunnatut ohjeet, kuten toimenpiteessä on esitetty.</p> <p>Kutsuttaessa teemaryhmän jäsenet käyvät yleisötilaisuuksissa puhumassa aiheesta.</p>	<p>YM:n kyläkaavaopas valmistuu keväällä 2010. MMM:n hankeopas ja tr:n ohjeet valmistuvat vuoden loppuun mennessä.</p> <p>Tr antaa neuvontaa kylätoimijoille, työtä jatketaan.</p> <p>Tr kannustaa kuntia hyödyntämään kyläsuunnitelmia, työtä jatketaan.</p>	5

Asuinmaaseutu-ohjelman toimenpide ja vastuutahot	Tehty ja tekeillä	Teemaryhmän suunnitelmat	Toimenpiteen toteuma	Tot. aste
<p>4) Toteutetaan useiden tahojen yhteisrahoituksella pilottihankkeita uudentyypisistä rantakaavoituksesta, joka sisältää myös rantaoikeustontteja. (YM, halukkaat kunnat, Saaristoasiain neuvottelukunta)</p>	<p>Esim. Loma-asumisen messuille 2011 on kaavoitettu osa tonteista kuivalle maalle, rantaoikeudella. Muuallakin periaatetta on sovellettu, vaihtelevalla menestyksellä.</p> <p>Raija Seppänen luennoinut Kuntaliiton/FCG:n kaavoittaja-kurssilla rantakaavamalleista ja vaihtoehtoista.</p> <p>Varsinaisia pilottihankkeita ei ole vireillä. Rantakaavoituksen uudentyypisiä toteutuksia seurataan teemaryhmässä.</p>	<p>Mikäli hyviä toteutuneita esimerkkejä uudentyypisestä rantakaavoituksesta nousee esiin, niin niitä esitellään esim. teemaryhmän maakuntaseminaareissa.</p>	<p>Pilottihankkeet eivät tod.näk. toteudu, mutta rantaoikeustontteja kaavoitetaan jonkin verran eri puolille maata.</p>	6
<p>5) Käynnistetään selvitys kantatilaperiaatteen soveltamisesta eri puolilla maata, sen eduista ja haitoista sekä kehittämistarpeista. (YM, MMM, alueelliset ympäristökeskukset, Suomen Kuntaliitto, Maanmittauslaitos)</p>	<p>Kantatilaperiaatteen soveltamista selvitetään Kyläkaavahankkeen pilottikohteiden yhteydessä (7 kylää). Aihetta käsitellään valmistelussa olevassa kyläkaavoitusoppaassa.</p>	<p>Neuvotellaan MMM:n kanssa uudelleen tutkimushankkeen rahoituksesta.</p>	<p>Varsinaista selvitystä ei tod.näk. käynnistetä v. 2010 aikana, (mutta YM antaa kyläkaavoitusoppaassa ohjeita kantatilaperiaatteen soveltamisvaihtoehtoista yleiskaavoituksessa).</p>	6
<p>6) Suunnittelijoiden perus- ja täydennyskoulutukseen sisällytetään nykyistä enemmän opintoja, jotka koskevat maaseudun maankäytönsuunnittelua, kaavoitusta, infrastruktuuria, rakentamista ja energiataloutta. (Suomen Kuntaliitto, OPM, korkeakoulut, yliopistot, ammattikorkeakoulut ja Yhdyskuntasuunnittelun tutkimus- ja koulutuskeskus YTK) E</p>	<p>Saloranta, Kukkonen ja Seppänen luennoivat maaseudun maankäytön suunnittelusta TKK:n maisema-arkkitehtuurin laitoksella. Saloranta luennoinut maaseutuasumisesta TTY:n arkkitehtiosastolla kylien maankäytönsuunnittelun kurssilla.</p> <p>Seppänne luennoi YTK:n pitkällä kurssilla maaseudun alueidenkäytöstä ja rakentamisesta sekä Kuntaliiton/FCG:n kaavoittajakoulutuksessa maaseudun maankäytön suunnittelusta.</p> <p>Lisäksi on annettu ohjausta opinnäytetöihin.</p>	<p>Tarkkaillaan koulutuksen sisältöä ja painotuksia. Tarvittaessa annetaan suosituksia koulutuksen lisäämiseksi.</p> <p>YTK:lle ehdotetaan ”maaseutus suunnitelun” koulutusmoduulia.</p> <p>Teemaryhmän jäsenet tarjoavat asiantuntemustaan luennoitsijoina ja välittävät tietoa maaseutuasumisen perusedellytyksistä.</p>	<p>Eri koulutusasteiden tarjoamien opintojen määrän kehitystä on vaikea arvioida. Yhteistyö teemaryhmän ja arkkitehti- sekä maisema-arkkitehtikoulutuksen välillä on lisääntynyt.</p>	3

Asuinmaaseutu-ohjelman toimenpide ja vastuutahot	Tehty ja tekeillä	Teemaryhmän suunnitelmat	Toimenpiteen toteuma	Tot. aste
<p>7) Laaditaan päivitettävä barometri, jonka avulla saadaan ajantasaista tietoa muuttajien toiveista ja toteutuneista valinnoista. Barometri toteutetaan pilottina yhdessä maakunnassa, ja sen tuloksista tiedotetaan mm. maallemuutto.infossa. (Etelä-Savon maakuntaliitto, Maaseutuasumisen teemaryhmä)</p>	<p>Etelä-Savon maakuntaliiton pilotissa kiinteistöbarometri on seminaarimuotoinen tapahtuma, missä eri toimijatahot päivittävät tietonsa kiinteistöalan kehitysnäkymistä maakunnassa. Etelä-Savon maakuntaliitto järjesti 31.3.08 ja 6.4.09 Mikkelin seudun tonttibarometrilaisuuden. http://www.esavo.fi/maakuntaliitto/maakuntakava/tonttibarometri Barometrissa on tiedotettu teemaryhmän maakuntaryhmille, jotta ne voivat harkita vastaavan menetelmän käyttöönottoa.</p>	<p>Etelä-Savon barometri linkitetään Maallemuutto.infoon ja SYTYn nettisivuille.</p>	<p>E-Savon maakuntaliitto on toteuttanut pilotin, ja teemaryhmä tiedottanut siitä.</p> <p>Barometrikäytäntöä jatketaan Etelä-Savossa. Tietävästi käytäntö ei ole levinnyt muualle.</p>	2
<p>8) Kootaan tutkimustieto vapaa-ajanasuntojen käyttötarkoituksen muutoksista. Tarvittaessa teetetään lisäselvityksiä käyttötarkoituksen muutoksen vaikutuksista. Määritellään ne minimiehdot, joilla vapaa-ajan asunnon muuttaminen pysyväksi asunnoksi on mahdollista, jotta kunnissa saavutetaan hyvä hallintotapa ja tasarvoinen käytäntö. Teemaryhmä yhteistyössä Saaristoasiain neuvottelukunnan kanssa teettää kunnille ja vapaa-ajanasunnon omistajille suunnatun oppaan. Tarvittaessa laaditaan myös opas siitä, miten vapaa-ajanrakennus peruskorjataan vakituiseksi asunnoksi säädösten mukaisesti ja mahdollisimman energiataloudellisesti. (YM, MMM, Suomen Kuntaliitto, SANK, YTR/ Maaseutuasumisen tr)</p> <p>E</p>	<p>Lisäselvitysten tarvetta ei ole havaittu.</p> <p>Teemaryhmä teetti tiiviit ohjeet, miten tulee toimia, jos aikoo hakea vapaa-ajanasunnon käyttötarkoituksen muutosta. Ohjeet on julkaistu netissä.</p> <p>Saaristoasiain neuvottelukunnalta on tiedusteltu halukkuutta yhteisen oppaan teettämiseen, mutta yhteistyötä ei ole syntynyt.</p>	<p>Monissa kunnissa on laadittu hyviä ohjeita ko. asiasta. Myös teemaryhmä tiedottaa hyvistä käytännöistä mm. maakuntaseminaareissa v. 2010.</p>	<p>Minimiehdosta on teetetty tiivis ohje: ”Vakituiseksi asukkaaksi mökille?”. Ohje on jaettu Onni muuttaa saaristoon- hankkeen kuntiin ja se on nähtävissä (suom + ruots) www.maallemuutto.info sekä www.kylatoiminta.fi sivuilla.</p>	3

Asuinmaaseutu-ohjelman toimenpide ja vastuutahot	Tehty ja tekeillä	Teemaryhmän suunnitelmat	Toimenpiteen toteuma	Tot. aste
<p>9) Selvitetään mahdollisuus muuttaa verotuskäytäntöä siten, että maanomistajan myydessä tai rakentaessa kaavoitettuja tontteja kiinteistövero lankeaa vain niille tonteille, jotka sillä hetkellä myydään tai otetaan käyttöön. (VM, Verohallitus)</p>	<p>Kuivanmaan tonteilla, esim kylien kaava-alueilla, on käytössä jo nyt joustavampia käytäntöjä kuin ranta-asemakaava-alueilla. Selvitetään suositeltava käytäntö.</p> <p>(Tiukka verotus käytössä ranta-asemakaava-alueilla. Koskee vain samassa ryhmässä olevia tontteja ja todellisia kauppoja.)</p>	<p>Neuvottelu VM:n kanssa.</p>	<p>Selvitys kesken.</p>	<p>5</p>
<p>10) Metsätilojen sukupolvenvaihdostilanteissa tulisi soveltaa samoja kaavoitus- ja lupaperiaatteita kuin maatiloilla, eli tilan päärakennuksen yhteyteen varataan mahdollisuus toiselle asuinrakennukselle. (YM, MMM)</p>	<p>Selvitetty: Käytännölle ei ole lainsäädännöllisiä esteitä.</p>	<p>Ehdotettua käytäntöä tulisi suositella kunnille/kaavoittajille esim. Kuntaliiton koulutustilaisuuksissa.</p>	<p>Toimenpidettä voidaan toteuttaa käytännön kaavoituksessa. Käytännön edistäminen ei ole toistaiseksi toteutunut.</p>	<p>4</p>
<p>11) Järjestetään kyläyhdistyksille ja toimintaryhmille suunnattu alueellisten koulutustilaisuuksien tai seminaarien sarja, jonka tavoitteena on innostaa kyliä ympäristön hoitoon, jakaa tietoa soveltuvista kunnostus- ja hoitotoimista sekä rahoitusmahdollisuuksista. Kunnostus- ja hoitotoimenpiteet sisällytetään kyläsuunnitelmiin. (Maaseutuverkosto, Suomen Kotiseutuliitto, Suomen Kylätoiminta ry, Luonto- ja maisemapalvelut-teemaryhmä, maakunnalliset toimijat)</p>	<p>Kulttuuriteemaryhmän ja luonto- ja maisemapalvelut-teemaryhmän kanssa suunniteltiin ja toteutetaan tilaisuuksien sarja, joka on jo lähtenyt käyntiin. Yhteistyössä mukana myös mm. Leader-toimintaryhmiä ja Kotiseutuliitto/JOY 2010 -kampanja.</p> <p>Raija Seppänen on ollut ideoimassa ja toteuttamassa mm. maaseudun rakennettua ympäristöä koskevaa, toimintaryhmille suunnattua koulutusten sarjaa, jonka MMM toteuttaa 2009-2010.</p> <p>V. 2010 on maaseutuverkoston ympäristöteemavuosi, ja kyläympäristöä käsitellään verkoston tilaisuuksissa.</p>	<p>Yhteistyö em. teemaryhmien kanssa jatkuu. V. 2010 järjestetään n. 10 Kylämaisemat kuntoon -tilaisuutta. Tavoitteena on, että valtakunnallisen kulttuuriympäristökampanjan vuonna 2010 yhdistykset toteuttaisivat lukuisia ympäristöhoitohankkeita eri puolilla maata.</p>	<p>Kyläympäristöjen hoidon aktivointitilaisuuksia ”Kylämaisemat kuntoon” järjestettiin syksyn -09 aikana 4: Hauho, Saarijärvi, Ilmajoki, Mikkeli. Keivälle -10 on alustavasti sovittu: Muhos, Lemmi, Rovaniemi, Turun saaristo (ruots.kiel) ja Kymenlaakso.</p> <p>MMM:n koulutussarja on myös lähtenyt liikkeelle.</p>	<p>2</p>

Asuinmaaseutu-ohjelman toimenpide ja vastuutahot	Tehty ja tekeillä	Teemaryhmän suunnitelmat	Toimenpiteen toteuma	Tot. aste
<p>12) Etsitään rahoitusmahdollisuuksia, joiden avulla yhdistykset voivat saada haltuunsa, kunnostaa tai rakentaa vuokratiloja kyliin saadakseen uusia asukkaita. Lisäksi neuvotaan kyläyhdistyksiä ottamaan käyttöön ”välivuokrausmalli”, jossa kyläyhdistys vuokraa asunnon tai tilan omistajaltaan ja jälleenvuokraa sen uudelle käyttäjälle. (Suomen Kylätoiminta ry, Suomen Kotiseutuliitto, ARA, maaseudun kehittämissyhteistyöt, Maaseutuasumisen teemaryhmä)</p>	<p>Teemaryhmä on teettänyt välivuokrausmallin. Se on nähtävillä Maallemuutto.info:n ja SYTY:n nettisivuilla. Mallista on tiedotettu mm. Maaseutuplus-lehdessä ja SYTY:n tiedotekirjeessä kyläyhdistyksille.</p>	<p>Teemaryhmä levittää yhdistyksille tietoa, että niillä on mahdollisuus hakea ARA:lta korkotukea hankinnalle (hankintalaina) ja perusparannukselle (perusparannuslaina). (Lainansaannin ehtona on, että ARA nimeää lainanhakijan yleishyödylliseksi ja toteaa sen lainoituskelpoiseksi.)</p>	<p>Teemaryhmä on teettänyt ja julkaissut välivuokrausmallin</p>	4
<p>13) Kyläyhdistyksiä kannustetaan etsimään myytäväksi tai vuokrattavaksi sopivia tiloja ja rakennuksia, joita voitaisiin käyttää asumiseen tai työpajoiksi tai joita voisi olla mahdollista muuttaa sellaisiksi. Myyntiin tai vuokralle tulevat rakennukset ja tontit välitetään käytettävissä oleviin rekistereihin. Tavoitteena on saada kaikki paikallisetkin rekisterit linkitetyksi valtakunnalliseen Maallemuutto.info-portaaliin. (SYTY ry, Maaseutuasumisen teemaryhmä)</p>	<p>Kyllä ja kunnilla ympäri maata on runsaasti tontti- ja asuntopörssejä. Niitä on linkitetty Maallemuutto.infoon 11 maakunnassa. Teemaryhmä lähestyi kaikkia maakuntia tapaamisissa (2006), jotta koko maa saataisiin mukaan portaaliin. Puuttuville maakunnille on toistuvasti markkinoitu portaalia. Asiaa on edistetty myös vuosittaisissa maakuntien yhteistapaamisissa.</p> <p>Maallemuutto.info (ja maaseutuasumisen teemaryhmän kotisivuja) ylläpitää Suomen Uusyrittäjäkeskukset ry .</p> <p>Alueellisten ja paikallisten maallemuuttohankkeiden kanssa tehdään yhteistyötä teemaryhmän maakuntaverkoston välityksellä.</p>	<p>Maallemuutto.info –portaalin rahoitus varmistetaan maakuntien osallistumismaksuilla; loputkin maakunnat pyritään samaan portaaliin mukaan (vastuu Suomen Uusyrittäjäkeskukset ry:llä).</p> <p>Vanhojen kiinteistöjen etsimistä ja markkinointia tuodaan jälleen esille teemaryhmän maakuntaseminaareissa ja kesällä 2010 Kylä kelpaa-kyläasumisen messuilla Tammelassa. Teemaryhmä on mukana suunnittelemassa Kylä kelpaa- messuja . Messuilla markkinoidaan Tammelan kylä muuttokohteina.</p>	<p>11 maakuntaa on mukana www.maallemuutto.info –portaalissa.</p>	3

Asuinmaaseutu-ohjelman toimenpide ja vastuutahot	Tehty ja tekeillä	Teemaryhmän suunnitelmat	Toimenpiteen toteuma	Tot. aste
<p>14) Kootaan tiedot Suomen eko- ja yhteisökylistä, sekä asukkaiden että kuntien näkökulmasta: toteutumisen vaiheet, hyviksi todetut toimintamallit ja ongelmat. Hyvät toimintamallit esitellään niin, että niitä voidaan hyödyntää tulevissa hankkeissa. Samalla päivitetään eko- ja yhteisökylien rekisteri ja etsitään sille ylläpitäjä. (Alan yhdistykset, esim. Rural Studies-opiskelijat)</p>	<p>Teemaryhmän sihteeri on koonnut tietoja eko- ja yhteisökylistä, mutta niiden raportointi on kesken. (Joitakin tietoja löytyy mm. osoitteesta www.rihmasto.fi ja www.safa.fi (Ekologisesti kestävä suunnittelun linkkilista).)</p> <p>Aiheesta oli esittely Asuinmaaseutu 2008-seminaarissa, ja puheenvuoron tiivistelmä on nähtävissä www.maaseutuasuminen.fi – sivuilla.</p> <p>YTR:n rahoittama tutkimus ”Kestävä kylä pohjoisissa olosuhteissa” käsittelee ekokylätoimintamalleja. Teemaryhmän siht osallistui hankkeen ohjausryhmään. Hanke esiteltiin YM:n seminaarissa 17.9.09. Raportti löytyy internetistä www.ymparisto.fi.</p> <p>Kangasalan ja Livonsaaren yhteisökylät ovat olleet paljon esillä lehdistössä.</p>	<p>Eko- ja yhteisökylien nettisivuista kootaan linkkilista maallemuutto.infoon.</p> <p>Sihteeri osallistuu toukokuussa 2010 aihetta käsittelevään pohjoismaiseen seminaariin Tukholmassa ja raportoi seminaarin annista teemaryhmälle.</p>	<p>Tietoja on koottu, mutta niitä ei ole toistaiseksi julkaistu siten kuin toimenpiteessä esitetään.</p>	5
<p>15) Korjausrakentamisen ammattilaisten, sekä suunnittelijoiden että toteuttajien, verkostoitumista ja saavutettavuutta edistetään. Tiedon välittäjinä toimivat mm. korjausrakentamiskeskukset. Niiden verkostoa laajennetaan maaseudulle, erityisesti Itä- ja Pohjois-Suomeen, ja palveluissa huomioidaan entistä paremmin maaseudun tarpeet. Yksi korjausrakentamiskeskuksesta erikoistuu rintamamiestalojen korjaamiseen. (Maakuntamuseot, korjausrakentamiskeskukset)</p>	<p>Teemaryhmä on ottanut toiminnassaan huomioon Valtakunnallisen korjausrakentamisen strategian 2007 – 2017 (VNp 5/2008), jonka yhtenä tavoitteena on edistää rakennusten oikeaoppista ylläpitoa ja korjausta tukevan tiedon saatavuutta ja käytettävyyttä.</p> <p>Energiatehokkaan uudis- ja korjausrakentamisen ohjekirja on tekeillä RIL:ssa. P. Leppänen osallistuu valmisteluun.</p> <p>Hämeenkyrössä on meneillään Leader-rahoitettu esiselvityshanke uuden korjausrakentamiskeskuksen perustamiseksi. (Keskuksia on maassamme 15.)</p>	<p>Teemaryhmä yhteistyössä Kotiseutuliiton ympäristöjaoston kanssa laatii konseptin korjausrakentamiskeskukseksi, joka erikoistuu maaseudun ja kylärakentamisen kysymyksiin, ja selvitetään mahdollisia toteuttajatahoja.</p> <p>Tietoa korjausrakentamisesta linkitetään Maallemuutto.infoon.</p>	<p>Korjausrakentamiskeskusten verkosto ei ole toistaiseksi laajentunut.</p>	6

Asuinmaaseutu-ohjelman toimenpide ja vastuutahot	Tehty ja tekeillä	Teemaryhmän suunnitelmat	Toimenpiteen toteuma	Tot. aste
<p>16) Tarjotaan kaikille toimintaryhmille riittävästi tiedollista tukea, jotta ne halutessaan voivat omalla alueellaan toteuttaa energiaa säästävän, paikallisia uusiutuvia energioita käyttävän mallirakennuksen. Tämä malli voi olla uusi tai korjattava asuinrakennus tai vaikkapa kylätalo. Kohteisiin olisi mahdollista tutustua sekä rakennusaikana että sen jälkeen. (Maaseudun kehittämissyhteistyöt, Maaseutuasumisen teemaryhmä, Motiva, alan tutkimuslaitokset)</p>	<p>Energiaa säästävää pientalorakentaminen aiheena Asuinmaaseutu -seminaareissa 2008 ja 2010.</p> <p>Maaseudun ”mallirakentamiseen” liittyen teemaryhmä on järjestänyt näyttelyn yhdessä Talonpoikauskulttuurisäätiön kanssa arkkitehtuurikilpailun ”Uusia ratkaisuja maalla asumiin” tuloksista. Kilpailun yhtenä tavoitteena oli löytää energiaa säästäviä ratkaisuja. Kesä näyttelyn -08 yhteydessä järjestettiin tietoisku energiatehokkaasta rakentamisesta.</p> <p>Elma -09-messuilla oli teemaryhmän puheenvuoro aiheesta (P. Leppänen).</p> <p>MMM on korostanut toimintaryhmille suuntaamassaan tiedotuksessa ja koulutuksessa, että nämä puoltaessaan investointihankkeita ottavat arviointikohteeksi myös energiatehokkuuden ja uusiutuvan energian. Toteutuvat investoinnit voivat toimia mallikohteina.</p>	<p>Teemaryhmä seuraa alan kehittymistä ja välittää tietoa uusista tekniikoista ja mahdollisista esimerkkikohteista.</p> <p>Energiatehokas pientalorakentaminen on esillä teemaryhmän seminaareissa ja messuosastoilla.</p>	<p>Toimenpide osoittautunut osin epärealistiseksi: toimintaryhmät tuskin toteuttavat mallirakennuksia.</p> <p>Teemaryhmä välittää muilla keinoilla tietoa energiaa säästävistä, uusiutuvia energioita käyttävistä pientalorakentamisesta.</p> <p>Motiva on tuottanut oppaita energiatehokkaasta pientalojen rakentamisesta. Oppaita voi tilata www.motiva.fi.</p>	6
<p>17) Maaseuturakentamisen hyvät tietolähteet kootaan maallemuutto.infon www-sivuille, missä listaa on helppo päivittää. (Maaseutuasumisen teemaryhmä, Suomen Jobs and Society)</p>	<p>Pekka Leppänen on koonnut tietoa energiatehokkaasta rakentamisesta ja korjaamisesta maallemuutto.info-portaaliin.</p>	<p>Sivustolle lisätään tietoa jätevesien käsittelystä.</p> <p>Listaa nettisivuilla täydennetään ja päivitetään tarvittaessa.</p>	<p>www.maallemuutto.info > Asuminen ja rakentaminen > Rakentaminen > Rakenna ja korjaa energiatehokkaasti</p>	2

Asuinmaaseutu-ohjelman toimenpide ja vastuutahot	Tehty ja tekeillä	Teemaryhmän suunnitelmat	Toimenpiteen toteuma	Tot. aste
18) Pientalojen energia-avustusta kehitetään siten, että se koskee myös uudisrakentamista ja sen haku on jatkuva. (YM, MMM, ARA, KTM)	Raija Seppänen (MMM) on osallistunut 2009 valtion energiatehokkuustoimikunnan työhön. Asumiseen ja rakentamiseen kohdistuu tehostamistoimia, jotka toteutetaan lainsäädännöllä ja neuvonnalla. Valtioneuvosto tekee 2010 periaatepäätöksen käynnistettävistä energiatehokkuustoimenpiteistä. Pysyviä avustuksia ei ole luvassa.	Teemaryhmällä ei suunnitelmia toimenpiteen suhteen.	Toistaiseksi ei toteutunut, eikä uusia avustuksia luvassa. (Nykyinen energia-avustus koskee vain korjausrakentamista.)	7
19) Säädetään pysyvä, jatkuvassa haussa oleva avustus, jolla edistetään asuinrakennusten rakentamista ja korjaamista sellaisiksi, että ne täyttävät tietyt, nykyistä tiukemmat energiatehokkuusvaatimukset. (YM, MMM, ARA, KTM)	Kuten edellä, ks kohta 18.	Neuvotellaan vastuutahojen kanssa avustusten kehittämisestä koskien esim. passiivitalojen rakentamista.	Toistaiseksi ei toteutunut.	7
20) Tiehallinnon kanssa käynnistetään neuvottelut, joilla vauhditetaan maaseudulle sopivien, perustamiskustannuksiltaan edullisten ”kevyempien” kevyen liikenteen väylien rakentamista. (Tiehallinto, Maaseutuasumisen teemaryhmä, maakunnalliset kylien yhteenliittymät, Suomen Kylätoiminta ry)	Teemaryhmässä seurataan kevyen liikenteen reittien tilannetta.	Kannustetaan tiehallintoa kokoamaan esimerkkejä hyvin toteutetuista kevyen liikenteen ”kevytväylistä” ja laatimaan esimerkeistä kuntiin jaettava opas. Toteutuneista esimerkeistä tiedotetaan mm. teemaryhmän maakuntaseminaareissa.	Neuvottelut eivät ole toteutuneet. ”Kevyitä” kevyenliikenteen väyliä on toteutettu maaseudulle useita (tiepiirit /kunnat/ yhdistykset).	6
21) Maaseudun kiinteistökohtaisen vesihuollon kehittämiseen suunnataan kasvavaa tarvetta vastaavasti lisää avustusräahoja, ja avustuksen tulorajaehtoja lievennetään. (YM, MMM, alueelliset ympäristökeskukset, ARA) E	Tarastin Hajajätevesiselvityksessä ehdotetaan, että nykyisiä taloudellisia tukia kehitetään ja lisäksi tarjotaan järjestöille taloudellista avustusta neuvonnan antamiseksi. YM tulee esittämään talousarvioihin rahoitusta neuvonnalle.	Teemaryhmä seuraa Hajajätevesiselvityksen ehdotusten toteutumista ja tarvittaessa välittää niistä tietoa ao. kohderyhmille.	Tulorajojen nostaminen on huomioitu Valtioneuvoston asuntopoliittisessa toimenpideohjelmassa (kohta 30.) On myös osin toteutettu.	2

Asuinmaaseutu-ohjelman toimenpide ja vastuutahot	Tehty ja tekeillä	Teemaryhmän suunnitelmat	Toimenpiteen toteuma	Tot. aste
<p>22) Yhdyskuntien vesihuoltotoimenpiteiden avustuksia koskevalle momentille osoitetaan ylimääräinen rahoitus vuosille 2008-2013 yhteisten vesihuoltoratkaisujen ulottamiseksi yhä useampien maaseudun asukkaiden saataville. (YM, MMM, alueelliset ympäristökeskukset)</p> <p>E</p>	<p>MMM ehdotti ja sai budjettiin ylimääräisen rahoituksen, jota on suunnattu maaseudulle.</p>	<p>Ei jatkosuunnitelmia.</p>	<p>Ylimääräistä lisärahoitusta vuosille 2008 – 2011 on myönnetty 6 milj. euroa.</p>	<p>2</p>
<p>23) Erityisryhmien investointiavustuksen piiriin otetaan myös pienet toimijat (paikalliset avustusjärjestöt, kyläyhdistykset ja kolmannen sektorin toimijat), jotka eivät välttämättä hae tai saa valtion asuntorahaston korkotukilainoitusta. (YM, ARA, STAKES)</p> <p>E</p>	<p>Ei toimenpiteitä.</p>	<p>Pertti Vesanto seuraa asiaa ARAssa.</p>	<p>Ei toteutunut esitetyssä muodossa. Investointiavustus ja korkotukilaina voidaan myöntää yhdistyksille korkotukilaissa ja asetuksessa säädetyin ehdoin.</p>	<p>7</p>
<p>24) Hissiaavustukset ja vanhusväen asumisolujen parantamisen korjausavustukset korvaavana laajempaan tukimuotona otetaan käyttöön elinkaariavustus, joka kohdentuu rakennusten esteettömyyteen, terveyshaittojen poistamiseen, varustetason nykyaikaistamiseen sekä turvallisuuden parantamiseen. (YM, ARA)</p>	<p>Ei toimenpiteitä.</p>	<p>Pertti Vesanto seuraa asiaa ARAssa.</p>	<p>Toteutunut osittain, mutta ei esitetyssä muodossa. Toimenpide-ehdotuksen tavoitteet saavutetaan tarveharkintaisilla asunnon sisäisiä korjauksia koskevilla valtion tuilla.</p>	<p>4</p>

Asuinmaaseutu-ohjelman toimenpide ja vastuutahot	Tehty ja tekeillä	Teemaryhmän suunnitelmat	Toimenpiteen toteuma	Tot. aste
<p>25) Pienten koulujen ylläpito- ja lakkauttamispäätösten taustalla olevien säästöalaskelmien tulee aina olla kaikki kokonaiskustannukset huomioivia, selkeästi tulkittavia ja avoimesti esillä. Päätäjät ja virkamiehet velvoitetaan seurausvaikutusten arviointiin. (Opetushallitus, Suomen Kuntaliitto).</p>	<p>Teemaryhmä kannusti Turun täydennyskoulutuskeskuksen tutkijaa hakemaan YTR:ltä rahoitusta hankkeeseen, jossa tutkitaan kyläkoulun lakkauttamisen kustannusten arviointia. Tutkimus rahoitettiin -09-10.</p> <p>Teemaryhmässä seurataan tutkimuksen edistymistä.</p>	<p>Sami Tantarimäen tutkimuksen valmistuttua myös teemaryhmä tiedottaa sen tuloksista.</p> <p>Kyläkoulukysymyksessä tehdään yhteistyötä mm. Hyvinvointipalvelujen teemaryhmän kanssa.</p>	<p>Tutkimus valmistuu 2010. Sen tulokset auttavat (jo nyt) kuntia huomioimaan kokonaiskustannuksia koulujen lakkautuspäätöksiä tehtäessä. Tutkimus on herättänyt aiheesta asiallista keskustelua.</p>	5
<p>26) Otetaan käyttöön kyläkoulutakuu, joka takaa kyläkoulun säilymisen silloin, kun kylän yhdistykset ja asukkaat ovat sitoutuneet kehittämään kylää kehittämishankkein, esimerkiksi uusia asukkaita hankkimalla sekä omalla rahoituksellaan. (OPM, Opetushallitus, Suomen Kuntaliitto, Suomen Lähikoulut ry).</p>	<p>Yksittäisiä ”koulutakuun” tyyppisiä käytäntöjä on käytössä ehkä muutamia (esim. Hurissalon koulu Puumalassa).</p>	<p>Teemaryhmässä seurataan ”kyläkoulutakuun” mahdollista yleistymistä.</p>	<p>Esitys osoittautunut epärealistiseksi: Kyläkoulutakuu tuskin toteutuu yleisesti.</p>	7
<p>27) Helpotetaan yksityisten kyläkoulujen perustamisluvan saamista silloin, kun hakemus täyttää asetetut kriteerit. (OPM, Opetushallitus)</p>	<p>Selvitetty: OPM suhtautuu periaatteessa entistä suopeammin yksityiskoulujen perustamiseen. Yksityiset yleispedagogiset kyläkoulut tarvitsevat myös kunnan luvan, mikä saattaa olla vaikeata.</p>	<p>Teemaryhmässä seurataan tilannetta mm. Yksityiskoulujen Liiton kautta.</p>	<p>Tilanne on helpottunut. OPM myöntää luvan, jos hakemus on hyvin valmisteltu ja perusteltu.</p>	2
<p>28) Maaseutuasumista ja maallemuuttoa käsittelevissä tilaisuuksissa kannustetaan ja opastetaan kuntia ja kyliä markkinoimaan itseään tehokkaasti sekä nykyisille että tuleville asukkaille. Kuntia kehoitetaan panostamaan mahdollisten tulomuuttajien ja uusien asukkaiden hyvään palveluun ja asiantuntevaan neuvontaan. (Onni muuttaa maalle -hanke, Maaseutuasumisen teemaryhmä)</p>	<p>Onni muuttaa maalle -hankkeen seminaareissa kannustettiin kuntia markkinointitoimenpiteisiin, ja aihe on ollut esillä myös teemaryhmän järjestämissä tilaisuuksissa.</p> <p>Teemaryhmässä on tehty pdf-esite ”Toivota maaseudun uudet asukkaat tervetulleiksi”. Se on lähetetty Onni- ja maaseutuasumisen maakuntaverkostoille jaettavaksi kuntiin, linkitetty www.maallemuutto.info ja oli jaossa Kuntamarkkinoilla.</p>	<p>Aihe on edelleen esillä teemaryhmän järjestämissä tilaisuuksissa, mm. tulevissa maakuntaseminaareissa. Esitteen jakelua jatketaan sopivissa tilanteissa.</p>	<p>Teemaryhmä on innostanut kuntia ja kyliä markkinoimaan itseään ja tuomaan esille omia hyviä puoliaan sekä palveluja tulomuuttajille.</p>	2

Asuinmaaseutu-ohjelman toimenpide ja vastuutahot	Tehty ja tekeillä	Teemaryhmän suunnitelmat	Toimenpiteen toteuma	Tot. aste
<p>29) Toimitetaan maaseutuasumista käsittelevää lehdistömateriaalia, jota tarjotaan sopiviin lehtiin. Juttuja maallemuutosta julkaistaan edelleen myös maallemuuto.info-portaalissa. (Suomen Kylätoimintary, Onni muuttaa maalle -hanke, Maaseutuasumisen teemaryhmä)</p>	<p>Aiheeseen liittyviä juttuja on julkaistu useissa lehdissä ja maallemuutto.info-portaalissa. Teemaryhmän nimissä lähestytään mediaa aktiivisesti. Myös lehtien oma-aloitteisia ”koti maalla”-juttuja julkaistaan paljon – on jopa ”alan” erikoislehtiä.</p> <p>Teemaryhmälle on laadittu viestintäsuunnitelma jossa vastuutetaan teemaryhmäläisiä kirjoittamaan omista osaamisalueistaan artikkeleita lehtiin.</p>	<p>Teemaryhmän jäsenet jatkavat lehtijuttujen kirjoittamista ja aiheiden tarjoamista medialle.</p>	<p>Viimeisimmät mm: Kuntalehti 12/2009 (maaseutuasumista ja kyläkaavoitusta); Rakennettu Ympäristö (maaseudun kehittämissuunnitelma/ Seppänen); Kyläkaavahankkeesta on kirjoitettu mm. paikallisissa lehdissä ja Rakennettu ympäristö 1/2010 (Jarva); www.maaseutupoli-tiikka.fi –verkkokolumni elokuussa-09 (K.Roiha); S.Ahon haastattelut mm. Aamulehden ja Kouvolan Sanomiin.</p>	1
<p>30) Edistetään sellaisten dokumenttiohjelmien tekemistä ja esittämistä, jotka käsittelevät erilaisia onnistuneita maaseutuasumisen vaihtoehtoja, myös yhteisöllistä asumista. (YTR, Maaseutuasumisen tr)</p>	<p>Kaija Roiha ollut yhteydessä YLE 1 asiaohjelmien toimittajaan useita kertoja.</p> <p>Lapin yliopiston toteuttaman Kulttuuriyrittäjyyden kv. maisteriohjelman yhteydessä käynnistetty myös maaseutuun liittyviä mediaproduktioita.</p>	<p>Teemaryhmän nimissä etsitään sopivia kontakteja media-alalta ja tarjotaan heille ideoita. Pyritään auttamaan sopivia dokumenttiprojekteja esim. rahoituksen löytämisessä.</p>	<p>Dokumenttielokuva Unelmien kylä saanut rahoitusta YTR:ltä. Esitettiin tv:ssä 30.11.08</p>	3

MAASEUTUASUMISEN TEEMARYHMÄN JÄSENET

Puheenjohtaja	Risto Matti Niemi, pääsihteeri, Suomen Kylätoiminta ry
Varapj	Tuomas Perheentupa, kehittämisspäällikkö, Suomen Kylätoiminta
Sihteeri	Mia Saloranta, projektipäällikkö, Suomen Kotiseutuliitto
Toinen sihteeri	Kaija Roiha, projektipäällikkö, Turun yliopiston Täydennyskoulutuskeskus

Muut jäsenet:

Seppo Aho, kehitysjohtaja, Lapin yliopisto
(Rauno Haapanen, kehitysjohtaja, Pälkäneen kunta (erosi teemaryhmästä 1.6.09))
Matti Heiskanen, liittohallituksen jäsen, Suomen Omakotiliitto
Eero Hiltunen, erityisasiantuntija, Kuntaliitto
Anne Jarva, yliarkkitehti, ympäristöministeriö
Heikki Kukkonen, hallituksen puheenjohtaja, Suomen Kotiseutuliitto
Pekka Leppänen, ekotaloasiantuntija
Marita Mattila, agronomi, Etelä-Savon maakuntahallitus
Pirjo Oikarinen, toiminnanjohtaja, Oulujärvi LEADER ry
Raija Seppänen, yliarkkitehti, maa- ja metsätalousministeriö
Taija Terä, Saaristoasian neuvottelukunta
Pertti Vesanto, yliarkkitehti, Valtion asuntorahasto